

نگاهی به فیلم «تدفین» ساخته محمد تناینده

بهای سنگین رستگاری عاطفی

«تدفین» عاشقانه‌ای تلخ بر بستر پیامدهای جنگ است. رازی سر به مهر، آرام آرام گشوده می‌شود و محمداققر که سال هاست یاسخ منفی دایی‌اش به ازدواج او با ریژوان وواکنش مردم روستاآزارش داده است، برای رسیدن به عشقش گام در مسیری دشوار می‌گذارد. نگاه تجربی فیلمساز به مضمونی که سال‌هاست در سینمای ایران و جهان به آن پرداخته می‌شود، تدفین را تا حدودی از نگاه بیانیه‌ای به موضوع تبعات جنگ در زندگی اجتماعی خانواده‌ها دور می‌کند؛ همان آفتی که بسیاری از فیلم‌های ضدجنگ دچارش شده‌اند و با توجه به نوع رویکرد سازندگان شان،گویی گریزی هم از آن نداشته‌اند.کارگردان تدفین در طراحی ساختار روایی و بصری اثر می‌توانست با در نظر گرفتن سهمی بیشتر برای پرداختن به زندگی مردم روستا در کنار تمرکز روی روابط عاطفی و دوستانه محمداققر و توماج، گرداننده یک کافه محقر بین‌راهی، ارتباط موثرتری با مخاطبانش برقرار کند. اما اوسعی می‌کند در کنار سهم کمی که برای به‌تصویرکشیدن زندگی اجتماعی در روستا و برخورد مردم با محمداققر قائل شده است، ارتباط عاطفی ویژه محمداققر و دختر دایی‌اش ریژوان را به‌گونه‌ای از کار در یابورد که سهم ایجاد ساختار زیباشناختی برای رفتن به سمت چنین مضمونی محفوظ بماند.

ارتباط محمداققر و ریژوان از طریق ردوبدل کردن نوار صوتی، مثلاً به جای نوشتن متن‌های عاشقانه، انتخابی تجربی برای رسیدن به ساختار زیباشناختی در ایجاد ارتباط نزدیک‌تر و موثرتر بین مخاطب واث‌هر نری است. ضمن این‌که هیچ‌گاه تصویری از ریژوان در سراسر اثر نمی‌بینیم، شنیدن صدای او می‌تواند یک افزونه کمکی به تقویت ساختار دراماتیک اثر در نبود شخصیت‌های فرعی در پیکره فضا سازی اجتماعی روستا و حضور کم‌رنگ خانواده محمداققر در آن باشد. در اینجا حضور دایی محمداققر در لحناتی از اثر هم توانسته پاسخ مناسبی به سوالات مخاطب درباره محمداققر و پدرش، در شکل‌گیری هسته مرکزی مشکلات اجتماعی موجود بین شخصیت‌های اثر باشد. نگاه فیلمساز به پدر محمداققر که به واسطه اقدامی در سال‌های جنگ، حالا به شخصیتی منفور و میان مردم روستا و بسنگانش تبدیل شده است، غم‌خوارانه و در قامت یک قربانی پیامدهای جنگ است که در کنار چالش‌های محمداققر با زندگی اجتماعی پیرامونش در ساختار تجربی اثر، فضای موردنظر فیلمساز را برای پرداختن به زندگی شخصیتی مانند توماج که تنها پناهگاه محمداققر و پدرش در بیرون از محیط روستاست ایجاد می‌کند. توماج که سرنوشتی تقریباً مشابه محمداققر دارد و عشقش را در سال‌های دور از دست داده است، روزه مناسبی برای ایجاد تعادل بین دو زندگی از دست‌رفته و ایجاد امکان برای قضاوت نهایی مخاطب درباره تصمیم محمداققر و توماج برای عبور از بحران به بهای ورود به موقعیتی سهمناک در عرصه تصمیم‌گیری برای حل مشکل محمداققر و رساندن او به آرزویش است. درهم آمیختگی صداقت و دروغ برای بازکردن راهی میانبر به رستگاری عاطفی محمداققر و فضا سازی کافه روباز توماج با گل‌کاری محیط و به‌ویژه نفربر نظامی رها شده در آن، باعث‌شده که فیلمساز درعین وفاداری به واقع‌گرایی در پرداختن به واقعیت‌های پیرامونی شخصیت‌های اصلی، شیوه‌های بیانی تازه‌ای را هم تجربه کند. تدفین، باند صدای قوی و پربرای هم دارد و استفاده از افقت‌های صوتی برای بازگشت به گذشته، بدون نشان دادن تصاویر جنگی از ویژگی‌های فنی درخور تأمل آن به‌شمار می‌آید.

مراسم نکوداشت و آیین رونمایی از گنجینه و تندیس زنده‌یاد بیتا فرهی با حضور جمعی از هنرمندان، روز جمعه در موزه سینمای ایران برگزار شد. در این مراسم نکوداشت، محمود کلاری گفت: شیوه بازیگری بیتا فرهی برای من حیرت‌انگیز بود. به یاد دارم که احساس او در فیلم «کی‌میا» در تمام مدت زمان فیلمبرداری در اثر جاری بود. فرهی هر روز در میان خانواده‌های جنگ‌زده آبادانی حاضر می‌شد و

رونمایی از تندیس بیتا فرهی در موزه سینما

با این افراد در ارتباط نزدیکی بود. در سکانسی از فیلم که او در نخلستان از دست عراقی‌ها فراری می‌کرد درخواست داشت تا بچه‌ای واقعی را در آغوش بکشد تا حس دلهره را بهتر بتواند به مخاطب منتقل کند.

مرتضی سعیدی، سازنده تندیس بیتا فرهی نیز گفت: بانی ساخت این مجسمه سرکار خانم فرهی بودند. سال گذشته مشغول ساخت مجسمه‌ای بودم و زمانی که بیتا فرهی تصاویر

پیروزی بر رقیب هالیوودی

برزیل با سرمایه‌گذاری بر صنعت انیمیشن سازی و با غلبه بر رقبای هالیوودی، راه موفقیت در این حرفه را ترسیم کرده است

حتی چنین مقایسه‌ای به معنی پیروزی ماست، زیرا این نشان می‌دهد ما توانسته‌ایم در چنین مدت زمان کمی با کسانی رقابت نزدیک داشته باشیم که از آنها به عنوان غول‌های انیمیشن سازی اسم برده می‌شود. این نکته حکایت از آن دارد که راهی را که آنها در یک قرن طی کرده‌اند، ما توانسته‌ایم تنها در ۲۰ سال طی کنیم و این پیروزی و موفقیت بسیار بزرگی برای انیماتورهای ماست.» انیمیشن کوتاه مرون به نام «دست‌نوشته»، درباره معلم مدرسه‌ای است که به شکل اسرارآمیزی توانایی نوشتن و خواندن را از دست می‌دهد. این داستان برگرفته از تجربیات شخصی خود مرون در دوران تدریس است و موضوعاتی چون تحصیل، زبان و ارتباط بین آدم‌ها را مورد ماکشفه قرار می‌دهد.

ردبای فرهنگ بومی

منتقدان برزیلی یکی از دلایل مهم موفقیت انیمیشن‌های کشور را در نزدیکی ناگزیر آنها به فرهنگ و سنن مردم قاره لاتین

است که متضمن بقای حیات این ژانر معروف در برزیل باشد. در برزیل تهیه‌کنندگان، انیماتورها، گروه‌ها و کادراهای فنی استودیویی مشغول به کار هستند که با وجود جوان بودن هنر کارتون سازی در این کشور آمریکای جنوبی، از تجربیات بالایی برخوردارند. رسانه‌ها به این نکته مهم و جالب اشاره می‌کنند که سابقه کار و تجربه فعالان این رشته بیش از ۱۵ تا ۲۰ سال نیست و طی همین مدت زمان نه‌چندان طولانی، آنها توانسته‌اند به صورت رقبایی بسیار جدی برای انیماتورهای هالیوودی در کمپانی‌های بزرگی چون والت دیزنی و دریم ورکز باشند.

پیروزی بر هالیوودی‌ها

رادهی مرون، انیماتوری که فعلاً چند انیمیشن کوتاه ساخته و به‌زودی کار ساخت اولین فیلم بلندش را شروع می‌کند، چنین می‌گوید: «مقایسه انیمیشن‌های ما با کارهای والت دیزنی و امثالهم کار درستی نیست. آنها سابقه کار برای چندین دهه دارند و بسیار زودتر از ما کار در این رشته را شروع کرده‌اند، اما

برش

غفلت ما از گنجی به نام پویانمایی

پویانمایی یا انیمیشن می‌تواند از چند جهت برای هر کشوری سودآور باشد. از یک طرف این واقعیت که مخاطبان پویانمایی همه‌گروه‌های سنی و طبقات اجتماعی هستند، باعث می‌شود که سودآوری اقتصادی آن بالا باشد. همچنین پویانمایی با امکانات خاص خود می‌تواند داستان‌های بومی، اسطوره‌ها و افسانه‌های ملی را از سینه مردمان بیرون بکشد و آن را به عنینت درآورد. آمریکای جنوبی هم که معدن بزرگی برای این داستان‌های جذاب است و برزیلی‌ها منبع تمام‌نشدنی برای قصه‌های جذاب دارند. از طرف دیگر با این شیوه می‌توان کشور خود، شهرها و جاذبه‌هایش را به دنیا نشان داد و برای

مربوط به آن را مشاهده کرد به شوخی از من پرسید چه زمان مجسمه مربوط به من را می‌سازی. قصد داشتم به‌مناسبت تولد خانم فرهی، سردیسی کوچک را به او تقدیم کنم اما این اتفاق رخ نداد. در ساخت این تندیس تلاش کردیم تا جزئیات بسیاری را اعمال کنیم، گفتنی است تندیس زنده‌یاد بیتا فرهی به عنوان اولین تندیس یک بازیگر زن در موزه سینما قرار گرفت.

می‌دانند. این نزدیکی هم در نوع داستان‌ها به چشم می‌خورد و هم در نوع ساخت و رنگ‌آمیزی صحنه‌های انیمیشن‌ها. صنعت انیمیشن سازی برزیل سخت در تلاش است تا داستان‌هایی بومی را با حضور شخصیت‌هایی بومی از نقاط مختلف کشور به تصویر بکشد. این به تصویر کشیده‌شدن‌ها، فاصله بسیار زیادی با نوع کار رویاسازان کمپانی‌هایی چون والت دیزنی و دریم ورکز دارد و از این رو، در آنها اثری از فانتزی‌ها و روایهای دروغین و بی‌اصالت نیست. برای نمونه، «آرلیندو» از تولیدات جدید برزیل که با نگاهی به داستان مضحک قلمی و مصور لوئیزا سوزا نوشته و ساخته شده، ماجراهای آرلیندو پسر بچه‌ای از شمال شرقی کشور را دنبال می‌کند که با مشکلات متعددی روبه‌رو شده و در طول راه تلاش می‌کند عشق و محبت اطرافیان را به دست بیاورد و بتواند مورد پذیرش جامعه قرار گیرد. سازندگان فیلم از آن به‌عنوان نامه‌ای عاشقانه به تمام کسانی یاد می‌کنند که سعی دارند روی پای خود بایستند و در جامعه مورد پذیرش و احترام قرار بگیرند.

پیام مثبت و تکنیک پیشرفته

«در میان ستاره‌ها» انیمیشن جدید دیگری است که دو خواهر را در رأس داستان خود دارد؛ خواهرانی که برای ادامه حیات خود و قبیله‌شان مبارزه می‌کنند تا بتوانند در کنار یک زندگی آرام و مقبول، سنن و اعتقادات شان را نیز حفظ کنند و ادامه‌دهنده راه تیاکان خود باشند. به نوشته رسانه‌ها، در کنار داستان‌های رئال فیلمسازان به دنیای علمی و تخیلی هم نیم‌نگاهی دارند و «نمینو» یکی از آنهاست که در آینده‌ای نه‌چندان نزدیک در سانوپاتولو اتفاق می‌افتد. این اثر ماجراجویانه داستان نوجوانی را تعریف می‌کند که با پیداکردن یک گوی طلایی، می‌تواند صدای درونی اشیاء و ادوات را بشنود و از اتفاقات پیش رو با خبر شود. این نوجوان سعی می‌کند با بهره‌گیری از این گوی، شرایط خوبی برای اطرافیان‌ش به‌وجود بیاورد و مانع از آن شود که این جسم به‌دست افراد نااهل بیفتد. اریک سوزا یکی از دو کارگردان فیلم می‌گوید: «انتقال پیام‌های درست و انسان دوستانه تنها از طریق تعریف منطقی یک داستان جذاب است و این همان چیزی است که انیماتورهای ما به آن دست پیدا کرده‌اند. ما می‌توانیم جادویی خلق کنیم که تماشاچی را هم سرگرم کرده و هم به فکر وادارد. انیماتورهای ژاپنی که فیلم‌هایشان با استقبال بی‌نظیری در همه جا روبه‌رو شده، زیبایی‌شناسی خاص بومی خود را دارند. به همین دلیل هم موفق هستند. انیمیشن‌های ژاپنی را فقط می‌توانید در کارهای انیماتورهای ژاپنی ببینید و قابل تقلید توسط دیگران نیست. ما هم تلاش داریم زیبایی‌شناسی خاص برزیلی را در انیمیشن‌هایمان جاری کنیم تا تماشاگران برای دیدن کارهایی راهی سالن سینما شوند که فقط ما توانایی خلق آنها را داریم.»

رویداد

اکران «قلب رقه» در شهرهای فاقد سینما

اکران مردمی فیلم سینمایی «قلب رقه» داستان حضور یک ایرانی در مسئولیت رسانه‌ای داعش همزمان با سینماها در شهرهای بدون سینما آغاز شد.

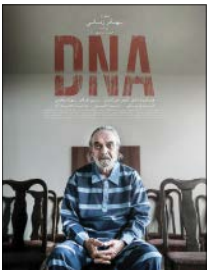

قلب رقه داستان پاسدار مدافع حرمی به نام رضاست که در شهر رقه سوریه - پایتخت داعش- در جست‌وجوی یک اسیر ایرانی به نام حاج‌عباس است. حاج عباس اطلاعات بسیار ارزشمندی دارد و داعش قصد دارد او را به اسرائیل تحویل دهد. این فیلم به نقش‌گرانهایی سربازان حاج‌قاسم در مبارزه با داعش و تأمین امنیت ایران و محور مقاومت در دل آشوب‌های سخت منطقه پرداخته است. شهر رقه به مدت چهار سال پایتخت داعش بود. واحد اکران مردمی جشنواره عمار این امکان را فراهم کرده تا فیلم سینمایی قلب رقه در شهرها و مناطق بدون سینما نیز امکان نمایش داشته باشد. جهت ثبت درخواست اکران این فیلم در مساجد، حسینیه‌ها، سالن‌های فرهنگی شهر، دانشگاه‌ها، حوزه‌های علمیه و... به سایت اینترنتی ekrannardomi.ir مراجعه کنید. فیلم قلب رقه به کارگردانی و نویسندگی خیرا... تقیانی پور و تهیه‌کنندگی سعید پروینی است.

فیلم کوتاه

«دی ان ای» در باغ کتاب

فیلم کوتاه داستانی «دی ان ای» به کارگردانی بهادر زمانی برای اولین بار امروز در جشنواره ملی انرژی تهران اکران می‌شود. «داوود، نصیر، عاطفه» با نام اختصاری «دی ان ای» به‌عنوان یکی از فیلم‌های منتخب جشنواره انرژی امروز از ساعت ۱۶ در پردیس باغ کتاب تهران نمایش داده خواهند شد.

بهادر زمانی که پیشتر با بازی در فیلم «رستاخیز» شناخته شد و در سال‌های گذشته هم نقش‌های دیگری را ایفا کرده، به نا‌گگی فیلم کوتاه‌ی را کارگردانی کرده است. در این اثر همایون ارشادی، گوهر خیراندیش، بهرام ابراهیمی، نسرین مقانلو، شبنم قربانی، پوریا محمدزاده و دریا مقبلی مقابل دوربین روزه را ایفا، ایفای نقش کرده‌اند. دی ان ای که قصه‌ای درباره روابط میان اعضای یک خاندان در قشر متوسط شهری را روایت می‌کند، نقدی بر مشکلات اجتماعی این روزهای شهرنشینی دارد. بهادر زمانی فیلمنامه این اثر را نوشته و تهیه‌کنندگی آن را حنیف سروری برعهده داشته است. اولین جشنواره ملی انرژی ۲۷ تا ۲۹ مرداد ماه در پردیس باغ کتاب تهران برگزار می‌شود.

هدی زین‌العابدین، رعنا آزادی‌ور، حسن معجونی، هوتن شکیبا و پریناز ایزدیار داوران

پخش فیلم این رویداد هستند.

قاب

بوی پیراهن یوسف ...

فیلم بوی پیراهن یوسف ماندگارترین فیلم سینمای ایران درباره موضوع آزادگان و بازگشت آنان به میهن است و در این روزها که سالگرد آن رویداد تاریخی است، جا دارد یادی از این فیلم کنیم. بوی پیراهن یوسف به کارگردانی و نویسندگی ابراهیم حاتم‌کیا و داریوش مودبیان و به تهیه‌کنندگی مجید مدرسی محصول سال ۱۳۷۴ است. این فیلم روایت دایی غفور است که با وجود تمام مدارک یقین دارد، پسرش یوسف برمی‌گردد و این باور او را در مسیری عجیب می‌اندازد. از بازیگران فیلم می‌توان به علی نصیریان و نیکی کریمی اشاره کرد.

